

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

Egy férfi és egy nő

Nem a híres francia filmet láttam szerdán este, hanem egy zürichi házaspár, Beatrice Jaccard és Peter Schelling kétszemélyes táncszínházát. A művészek tanítói érkeztek Budapestre s innen rándultak le Szegedre, hogy egy órás produkciójukat bemutassák a Tantusz művelődési házban. A bemutatón a művelődési ház nagyterme megtelt, ami azt is bizonyítja, hogy a modern táncművészet sokakat érdekel Szegeden. Örömmel tapasztaltam, hogy a szakma fiatal szegedi tehetségei is kíváncsiak a külföldi kollégákra, a Szegedi Balett több jeles tagja is ott ült a nézőtérben.

Hogy mit tud az emberi test kifejezni minden szemfényvesztő színházi technika, látványos kosztüm segítsége nélkül, hogy két táncos mennyit képes nő és férfi érzelmeiről, érzéseiről, konfliktusairól közvetíteni úgy, hogy közben testének szépségéből csak alig sejtet valamit, azt mutatta meg nekünk, nézőknek a vendégművészek *Drift* című tánckompozíciója.

A Jaccard-Schelling páros szurokfekete háttér előtt, palaszürke overállban, egyetlen reflektor fényében jeleníti meg, hogyan születik, hullámzik a kapcsolat férfi és nő között. Az együvé tartozásban hogyan fér meg együtt a gyönyör, a pokoli kín, az önzés, a szenvedély, a közöny.

E két művész nemcsak azt mutatta meg, hogyan tud az emberi test harcolni, támadni, védekezni, győzni, érinteni, ölelni, kapaszkodni, eltaszítani, de azt is miként

tud ígérni, hinni, kételkedni, vágyakozni, remélni, gyűlölni, megalázni, megalázkodni, túrni, tagadni, könyörögni, követelni, visszautasítani, a lélekre is szürke overállt öltöni.

A néző kegyetlen, a művészről elvárja, hogy ha kell, a szemé láttára müljön ki a színpadon, de legalábbis a kifulladásig játsszon ott és akkor és csak neki. A zürichi koreográfus-táncosok ismerik e törvényt. A tűzvörös hajú Beatrice a mozdulat művészetével a nő minden arcát megmutatja, finom érzelmi rezdüléseit, vad szenvedélyességét, könyörtelen szélességét. Játéka elmélyültebb, érzékenyebb, mint partneréé, aki viszont attraktív mozgáskombinációkkal lepi meg közönségét.

A produkció, a páros villámgyors kézmozdulatait figyelve futurista képek jutottak eszembe, amelyeken a festő a mozgást, a vonalakat s a formák fázisainak megjelenítésével próbálta érzékelteni. Az igazi, ám villámgyors mozdulatokat viszont az emberi szem nem bírja pontosan követni, így a táncosok kezét néha kinyúló legyezőnek, vagy röpüléshez készülődő madár szárnyának jeheti a néző.

A szereplők arca érzelmeikről nem árulkodik. Szemük, mint etruszk szobroké, időtlenségbe tekint. Csak a testük beszél. Kegyetlenül igazat.

PACSIKA EMILIA

Sikerült a SZOTE-üzlet

Nyáron átadják az Apáti kollégiumot

A volt egyházi ingatlanokról szóló törvényjavaslat – már általános vitájánál tartanak a hónapokig – az utóbbi időben nem egy szegedi oktatási intézménynek okozott főfájást. Ha a szóban forgó épületeket vissza kell majd adni, akkor költözni kell. De hová? A kérdés, hogy csak a felsőoktatásnál maradjunk, a tanárképzőre ugyanúgy vonatkozik, mint az orvosegyetemre; előbbinek a Hámán Kató utcai épületét, utóbbinak a Dóm téri Apáti kollégiumát érintik majd várhatólag a törvény rendelkezései.

A problémát megoldani, úgy tűnik, a SZOTE-nak sikerült először, igaz, jó pénzért. Amint a múlt heti tudományos és felsőoktatási bizottsági ülésen bejelentették, a SZOTE előzetes tárgyalások után 65 millió forintot kapott a Népjóléti Minisztériumtól, hogy megvegye a négy cég tulajdonában lévő (közülük legnagyobb tulajdonhányaddal bír a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat) Béke utcai kollégiumi épületet. Az áruba bocsátott ingatlanra értesüléseink szerint több vevő is jelentkezett, így a múlt héten még nem volt biztos a vétel; az újabb fejleményekről a SZOTE gazdasági főigazgatóját, Szűcs Lajost kérdeztük.

— Az orvosegyetem 65 millió forint plusz az áfa ellenében megvásárolta a Béke utcai épületet, vagyis előszerződéskötöttünk a vásárlásra. Ezzel kapcsolatban két variáció merült fel: az egyik szerint a SZOTE az ingatlanal együtt átvenné a jelenlegi épületfenntartó Szociális és Szolgáltató Kft-t, ez egyedülálló lenne az egészségügyben, s az egyetem vezetősége nem támogatja, a másik szerint pedig az egyetem úgy vásárolja meg az épületet, hogy vállalja a további fenntartást is. Erről véglegesen majd a minisztériumban döntenek.

— Ilyen pénzügyi időben hogyan sikerült 65 millió forintot „kihúzni” a népjóléti tárcától?

— Erre a minisztériumban tudnának válaszolni, mi arra kértük a

pénzt, hogy megnyugtatóan rendezhessük az Apáti kollégiumból kiköltöző diákjaink sorsát. Lejtek a tárcától, megmutattuk, hogy Szegeden jelenleg erre a célra jobb épületes megoldást nem lehet találni, s megadták a pénzt.

— Úgy tudni, az egyetem vezetősége az átalakításhoz ismét anyagi segítségért folyamodott...

— Igen, szeretnénk, ha a diákotthonban kisebb szobákat tudnánk kialakítani, tehát hat ágyas helyiségek helyett két ágyasakat. Ehhez kellene még pénz, de ha nem járulnak hozzá a minisztériumban, akkor sincs gond, marad minden a régi. Úgy számoltunk, átalakítás nélkül 112 diák fér el az épületben, átalakítással pedig úgy száz körül, tehát a mintegy kilencven Apátiból átköltöztetett diáknak meglesz a helye.

A Dóm téri Apáti kollégium régi szánya valamikor a teológiai intézet tulajdona volt, a Hittudományi Főiskola berendezkedése az épületben csak amolyan szükségberendezkedés volt a régi szány híján. Nem volt elég hely a kollégium számára, az oktatásra szolgáló helyiségek pedig inkább voltak szobák, mint tanteremek. Sávai János, a Hittudományi Főiskola főigazgatója természetesen örömmel fogadta a hamarosan visszaköltözés híreit.

— Még nincs írásos megegyezés a SZOTE vezetésével, de már szó esett róla, hogy július 15-től, miután vége

a vizsgaidőszaknak, elkezdődhetne az átadás. Leltárt csinálunk, elviszik a bútorokat, aztán nyáron elvegezhetjük a takarítást, meszelést, alighanem a diákjaink segítségével, mert sok pénzünk nincs rá.

— Mire használják majd a megkapott szányat?

— Az alsó részen ott marad a tornaterem, ezt, amíg más megoldás nem adódik együtt használjuk majd a SZOTE-val. Ez volt valamikor az intézet fő előadóterme, de természetesen szó sem lehet róla, hogy a sporttermet kitegyük, a sportolás annál fontosabb. Az első szinten, szintén ideiglenesen a jezsuita noviciátus foglal majd helyet, azért ideiglenesen, mert amíg a jezsuiták helyzetét a város nem rendezi, addig máshol nincs helyük. A felső szinten lesz a teológia kollégiuma és a régi kápolna, ami eddig díszterem volt.

— Ezzel megoldódott a főiskola kollégiumi helyzete?

— A kollégiumi helyzet megoldódott, inkább tantermi gondok maradtak, tehát hiányzik a nagy előadóterem, és további kisebb helyiségek. A kollégiumi szobák annyira keskenyek, hogy még szükség esetén sem alakíthatóak át tanteremmé.

— Mi a helyzet az Apáti új szárnyával, amely a SZOTE tulajdonában van?

— Az a szány az orvosegyetemé maradt, a Hittudományi Főiskolának csak annyi köze van hozzá, hogy egyházi telekre épült. A különböző felsőoktatási intézmények a városban szétszórt épületeinek rendezésére szerintem az Universitas keretein belüli átfogó terv lenne szükséges, ami egyelőre távoli még.

PANEK JÓZSEF

Évadvég: opera

Alapművek alapszinten

A társulatépítésben Gregor József jelentős eredményeket ért el. Vezetői működésének legnagyobb eredménye, hogy olyan tehetséges fiatal művészeket hozott a társulatba, mint Kocsár Balázs karmester vagy Frankó Tünde, Busa Tamás és Altorjay Tamás ma-

Amikor két éve Gregor József átvette a szegedi operatagozat irányítását Oberfrank Gézától, kinyilatkoztatta, hogy két évig beszüntet mindenfajta kísérletezést. A két év most telt le. Ezért aztán ha a most lezáruló évadot próbálom értékelni, vissza kell tekinteni legalább addig, hiszen a személyi változás egyben irányváltást is jelentett. Az értékelés során négy szempontot fogok megvizsgálni. A társulatépítés, énekesfoglalkoztatás, a zenei megvalósítás és a rendezés, valamint a műsorpolitika szempontjait.

esetlegességek és az énekes-színészi manírok, modorosságok minimális szintre szorítása. Az utóbbi két esztendőben az improvizáció felszabadításának jelszavával ebből sok minden elveszett.

Ha felsorolunk néhányat a játszott

szerekek és művek közül, ezzel el is mondunk mindent a műsorpolitikáról. Verdi, Puccini, Donizetti, Rossini, Mascagni, Leoncavallo, Mozart, Gounod, Erkel – Rigoletto, Álarcsobál, Aida, Otello, Bohémélet, Tosca, A sevillei borbély, Hamupipőke, Don Pasquale, Lammermoori Lucia, Parasztsücsület, Bajazzók, Così fan tutte, Faust, Bánk bán. A legeslegismertebb szerzők legeslegismertebb művei. Érdekesnek talán a tavalyi A bolygó hollandit tekinthetjük, igaz, az még a turnéra készült. (Turné egyébként már nincs. A szegedi operát külföldön már nem veszik.) A repertoárban semmi ötlet és semmi hagyomány. Vaszy Viktor, Pál Tamás majd később Oberfrank Géza többek között azzal szerzett elismerést, hogy sok ismeretlen vagy kevésbé ismert művet, kortárs operát, új magyar darabot mutatott be. Ebből mára nem maradt semmi.

Ebben az időben vált ketté a tagozat és a Szimfonikus Zenekar vezetése. Ez, valamint később Pál Tamás lemondása a zeneigazgatói tisztról okozott némi bizonytalanságot; az új vezető karnagy jelenléte valószínűleg stabilabb helyzetet teremt. Gregor főleg Pál Tamásra támaszkodott, ő dirigálta a legtöbb bemutatót. Nagyon ígéretes volt Győrványi-Ráth György bemutatkozása, aki azonban néhány kitűnő Otello-előadás után nem tért vissza. Ha már úgyis sok a vendég, talán nem volna haszontalan néha meghívni a szegedi operába kiváló magyar karmestereket is, akik amúgy sincsenek olyan sokan...

Gregor két éve egy Y-alakú útkeresztződésről is beszélt, ahol az Oberfrank-féle színház lenne az egyik szárny. „Én most vissza akarok térni az elágazáshoz, és másik irányba akarok elindulni.” mondta. Az irányváltás jól látható, ám kevéssé üdvös. Az operatársulat leggyengébb pontja ma épp a művek színpadi megvalósítása. Gregor nem hívja új produkcióra az előző időszak sikeres rendezőjét, Kerényi Miklós Gábort, saját állandó munkatársat pedig eddig nem talált. A két évad öt bemutatóját öt különböző rendező állította színpadra, ami egyértelműen jelzi a bizonytalanságot. A Rigoletto (Horváth Zoltán rendezése) sikerületlen volt, a Sevillei (Félix László) széteső (a hírek szerint a produkcióban inkább érvényesült az énekesek saját szándéka, leleménye, mint a rendezőé...), a Faust (Apró Attila) bosszantóan konvencionális és szintelen, a Bohémélet (Korcsmáros György) közepes. Szellemi izgalmat, egyéni látásmódot egyedül a Hamupipőke (Békés András) hozott, amely eklektikájával s időnkénti túlzásaival együtt is színházi eseményszámba ment. A Bohéméletre eredetileg egy olasz rendezőt hívtak, majd különösebb indoklás nélkül elvették tőle a darabot, a színház prózai főrendezőjének adták. Aki viszont a jövő évi Traviatával járt ugyanígy: azt meg helyette egy vendég fogja rendezni. Az Oberfrank-féle zeneszínháznak legfőbb erénye volt az igényes színpadi megvalósítás, az

Problémát okoz az is, hogy a társulat vezetője gyakori külföldi vendégszereplései miatt néha hetekig nincs itthon, akár a legkritikusabb időszakban, a főpróbák idején sem. Ilyenkor az együttesre tanácsatlanság és döntésképtelenség jellemző, mivel nincs megfelelő, felhatalmazott helyettes.

A szegedi operajátászás mára jórészt elvesztette azokat a régi értékeit, melyek arculatát, különlegességét alkották, s helyettük alig tudott újakat teremteni. A tehetségek felkarolása és a jó zenei színvonal ellenében színházi konzervativizmus áll, amely ebben az esetben nem régi, hanem meghaladott, poros szemléletet jelent. Operajátásunk vérszesen provinciálissá vált, s beagyazódott a város amúgyi erősen provinciális, kirekesztő szemléletébe. Pedig ebben a dologban – a város szellemi arcának alakításában – a színház nagyon sokat tehet, jót, rosszat egyaránt. Új gondolat kellene, új irány, koncepció, mely nem önmaga, hanem a világ felé mutat.

MÁROK TAMÁS

Tanulmányi sikerek

A Kőrösy József Közgazdasági és Külkereskedelmi Szakközépiskola tanulói eredményesen szerepeltek országos tanulmányi versenyeken. A középiskolai tanulmányi versenyen matematikából Csizmadia Zoltán II/C. osztályos tanuló negyedik lett. (Felkészítő tanár: Szalai Éva.) Orosz nyelvből Gazdag Zsolt hetedik, Dunas-Varga Lajos kilencedik helyezést ért el, mindketten IVD. osztályosok (felkészítő tanár: Révészné dr. Papp Klára). A szakközépiskolás tanulmányi versenyen statisztikából Dobai Iboiya (IV/B.) második, Varga Szilvia (szintén IV/B.) negyedik helyezést ért el. (Felkészítő tanár: Hódor László.) A Központi Statisztikai Hivatal pályázatán hárman részesültek második díjjal: Bodó Zsolt IVD, Mátrai Adrienn IVA és Szűcs Imre IVA. (Felkészítő tanár: dr. Szeberényi Sándorné.) A gépiró és gyorsíró szakiskola tanulói közül gépirásból Pataki Erika (IVA.) első helyezést, Varga Ildikó (IVA.) második helyezést, Lakita Anita (IVA.) kilencedik helyezést ért el. (Felkészítő tanár: Almosdi Mária.)

Bizánci Tűz

ÚJ FILM

Rendezte: Gene Quintano
Kép: Peter Deming
Zene: Phil Marshall
Főszereplők: Gus Cardinal – Christophe Lambert, Bruno Daley – Christopher Lloyd, June Daley – Kim Greist, Francis Mahoney – J. T. Walsh

Aki már ismeri a képregények izgalmait, az előre tudhatja, mit várhat a Bizánci Tűz (eredeti címén: Miért éppen én?) című filmtől. Az unalom völgyei és a röhögés hegyei váltogatják egymást, amolyan könnyű kis egymásutánban. A főszereplőkkel már több ízben (savanyú, édes, sós) találkozhattunk sokszorta értékesebb produkciókban. Valahogy az az ember érzése, mintha a megerőltető gyakorlatok után egy könnyed, leveztető programon vennék részt. A rendező nem vár magától túl sokat, ahogyan a szereplőknek sem kell megfeszülniük, hogy eljuttassák: a mindig rikkító öltöztetben masírozgató papát, a

kócos, de nem rémüldöző Gus-t, a szép, riadt szemű, de a rablásba élvezettel beletanuló, leendő Gus-nét, a mocsos szájú és erőlyes főfelügyelőt, a „mi vagyunk a CIA” felkiáltásokkal rohángoló, ügyetlen duót, a globusz fejű, alvilági niggert, a családját tűzszéként kifrónó örmény terrorista lányt, és a Bizánci Tűzet, a többiekhez hasonlóan nagy vehemenciával hajkurászó törököket.

A Bizánci tűz nem más, mint egy két évszázada elveszett köves gyűrű, amely Bizánc felemelkedésének jelképe, s fényes tulajdonosára halált hoz. Aki nem vár katarzist, meg „művészetet”, vagy túlzott kegyetlenséget, csak néhai, direktbe alkalmazott poénokat, az nem csalódhat.

Ámbátor meg legyen jegyezve, néha a csalódottság is lehet nyomra vezető, vagy maga a nyom.

P. SZ